KONSEKVENSER

Miljöbedömning

Denna miljöbedömning har upprättats för att belysa miljökonsekvenser i ett tidigt skede i planläggningen av området. Bedömningen behandlar planprogrammets miljömässiga konsekvenser som jämförs mot den utveckling som förväntas om utvecklingen fortgår som tidigare (nollalternativet). Miljöbedömningen utgår från en bred definition av begreppet miljö där även faktorer såsom befolkning och materiella tillgångar innefattas.

De miljöfaktorer som har bedömts ha störst inverkan i området är effekter på människors hälsa, natur, kulturmiljö, rekreation, landskapsbild samt buller.

Miljöbedömning av planer och program

Enligt PBL 5 kap 18§ och MB 6 kap 11§ ska en miljöbedömning upprättas om program eller planer kan medföra en betydande miljöpåverkan. Lagändringen trädde i kraft 21 juli 2004 och omfattar planer som börjat beredas efter att lagändringen trädde i kraft eller som antas efter 21 juli 2006. Efterföljande detaljplaner för Årsta havsbad kan komma att antas efter 21 juli 2006 varför en bedömning om planen medför betydande miljöpåverkan eller ej bör ske i programmet.

Om Vitså brygga byggs ut och färjetrafiken läggs om kommer detaljplanen med största sannolikhet att innebära betydande miljöpåverkan. Detsamma gäller utökning av bryggområden eller tillskapande av nya pirer. En miljöbedömning bör göras i varje detaljplaneetapp. Omfattning och avgränsning av miljöbedömningen kan dock variera. Vid betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas.

På följande sidor beskrivs översiktligt de miljökonsekvenser som programmet förväntas leda till samt vad som händer om program och planer ej tas fram (nollalternativet).

Nollalternativet

Utvecklingen får fortgå i samma riktning som tidigare. Allt fler flyttar ut till Årsta havsbad och bygger ut enligt gällande detaljplan, som medger 60 kvm byggnadsarea. Trots att det inte är förenligt med detaljplanens syfte byggs många loft. Det gäller även de som endast nyttjar stugan under helger, semestrar och för deltidsboende. Kraven på bekvämlighet ökar oavsett om man är permanent- eller fritidsboende. Allt fler nöjer sig inte med det gemensamma sommarvattennätet utan borrar efter eget vatten för att ha tillgång till indraget vatten även under vinterhalvåret.

Antalet permanent boende ökar i minst samma takt som de senaste fyra åren d v s en ökning med 10%. I takt med en ökande skara helårsboende ökar sannolikt kraven på förbättringar t ex kommunal service.

Programförslaget

Programförslaget innebär att antalet permanent boende fortsätter att öka i samma takt som tidigare eller minskar något. De som flyttar till området är främst småhushåll såsom ensamstående, sambo utan barn eller mindre familjer. Möjligheten att borra egna brunnar har tagits bort i och med att verksamhetsområdet för kommunalt vatten och avlopp har utökats, men det finns möjlighet att anordna wc.

Konsekvenser nollalternativ

Naturmiljö

Högre krav på standard, innebär att allt fler installerar t ex dusch och tvättmaskin, vilket överbelastar äldre, ytliga avloppsanläggningar. Avloppsinfiltration sker i tomtmark, medan dagvatten oftast leds ut via väg/dräneringsdiken. Överbelastade avloppsanläggningar leder också indirekt till ytterligare näringsläckage samt luktproblem. Fosfor- och kvävebelastningen ökar i Östersjön – ett hav som redan idag är övergött.

Bilberoendet är stort och när fler personer flyttar ut kommer det leda till större mängder växthusgaser. Behovet av fler parkeringar gör att allt mer mark tas i anspråk för bilparkering.

Kulturmiljö

Gällande detaljplan är ej anpassad till den unika kulturmiljö som Årsta havsbad har konstaterats vara. Stora delar av kulturmiljön försvinner när större hus byggs med loft och takvinklar som den ursprungliga bebyggelsen inte har.

Landskapsbilden förändras radikalt. Vegetationen tas till stora delar bort när marken bearbetas för att anpassas till husen. Stora altaner förstärker intrycket.

De gröna staketen har tagits bort på många platser eller bytts ut mot andra staket och murar som inte hör hemma i Årsta havsbad.

Konsekvenser programförslaget

Naturmiljö

Naturmiljön förbättras eftersom näringsläckagen från enskilda avloppsanläggningar minskar. Avloppet tas omhand i Fors reningsverk med högt ställda reningskrav. Naturmiljön bör därför påverkas mycket lite av utsläpp från reningsverket. Bilberoendet är detsamma som i nollalternativet. Växthusgaser ökar.

Mängden dagvatten kan komma att öka något beroende på mer takavvattning och hårdgjorda ytor om större byggytor medges. Samtidigt så ökar förutsättningarna att infiltrera dagvatten lokalt i tomtmark när enskilda avloppsinfiltrationer försvinner.

Kulturmiljö

Kulturmiljön inom området förändras endast i liten grad. Det område som pekas ut för ny bebyggelse är dock av riksintresse för kulturmiljövården. Riksintresset bedöms dock ej väsentligen skadas då landskapsrummet är tydligt avgränsat från det större sammanhängande kulturlandskapet. Landskapsbilden påverkas för bebyggelsen norr om Årsta havsbad.

Konsekvenser nollalternativ

Hälsa och säkerhet

De små tomterna klarar inte av att ha både vattenförsörjning och avloppslösning. Avloppet förorenar grundvattnet med t ex colibakterier och många boende kan riskera att bli sjuka. Ofullständigt renat avloppsvatten från överbelastade anläggningar förorenar grundvatten och brunnar. Risken för saltvatteninträngning ökar med vattenuttaget från egna brunnar vilket försämrar kvaliteten och kvantiteten även i de gemensamma brunnarna. Samfälligheten kan utfärda restriktioner mot bevattning under torrperioder, men man kommer inte åt uttagen ur egna brunnar, som ”stjäl” vatten ur samma magasin. Nya, hårdare kvalitetskrav i lagstiftningen innebär att gemensamhetsanläggningens vatten bedöms med anmärkning.

Gamla avlopp ”flödar över” och skapar olägenheter genom lukt och avloppsvatten i vägdiken. Allmänt skapas otrivsel, då grannar beskyller varandra för förorening. Många är missbelåtna med att inte få installera vattenklosett.

Miljöenheten tvingas förelägga om förbättringar av enskilda avlopp. Det berör i högsta grad även samfällighetens gemensamhets-anläggningar, belägna i anslutning till vattenskyddsområdena. Där är konsekvenserna extra stora om inget görs, eftersom den gemensamma vattenförsörjningen annars äventyras. Länsstyrelsen kan komma att tvinga kommunen att lösa VA-situationen genom ett föreläggande.

Räddningstjänsten har svårt att ta sig fram vid eldsvådor och olycksfall.

Konsekvenser programförslag

Hälsa och säkerhet

Hälsan påverkas inte negativt, snarare tvärtom eftersom området från tillgång till rent vatten. Framkomlighet för räddningstjänsten förbättras något och ett lokalt brandpostnät gör att säkerheten förbättras.

Miljökvalitetsnormerna klaras med god marginal i området. Trafiken kan öka något i området, men inte i den omfattningen att någon miljökvalitetsnorm överskrids. Även om maxvärdena i miljökvalitetsnormerna inte överskrids inom programområdet kan den trafikökning som alstras genom föreslagen utbyggnad ha viss regional påverkan t ex genom att det sker en trafikökning i Stockholms mer tätbebyggda områden. God kollektivtrafikförsörjning från bl a Västerhaninge gör att trafikökningen i centrala Stockholm endast kan bli marginell.

Konsekvenser nollalternativ

Rekreation
Fler personer strövar i skog och mark varför slitaget ökar. De rekreativa värden som finns i skogarna runt om Årsta havsbad är inte känsliga för slitage varför påverkan är begränsad.

Buller
Biltrafiken ökar, vilket leder till ökat buller. Det är dock främst under sommarhalvåret som bullerstörningarna är kännbara.

Ekonomiska konsekvenser
Trafik-, framkomlighets- och parkeringsproblem kan leda till att besökare undviker Årsta havsbad. Detta kan påverka båtförbindelser och kollektivtrafik negativt.

För många fastighetsägare kommer nya krav på fullgoda avloppslösningar att medföra kostnader. Miljökraven bedöms fortsätta öka vilket kan medföra en förkortad livslängd för befintliga anläggningar med större behov av nyinvesteringar. För fastighetsägare som har latrinhämtning kommer också det nya förbudet att deponera organiskt avfall att innebära behov av investering i förmultningsanläggning/latrinkompost eller ökade kostnader för fortsatt latrinhämtning.

Befintliga verksamheter kan ha svårt att utvecklas eftersom gällande plan inte alltid stödjer det. I vissa delar stämmer inte planen med rådande förhållanden vilket försvårar bygglovprövning.

Konsekvenser programförslag

Rekreation
Slitaget bör öka likvärdigt med nollalternativet. Om ny bebyggelse tillkommer norr om Vår bostads väg, är det i ett område som bedöms ha högt värde för rekreationen bl a genom att beskriva områdets kulturhistoria och utgöra ett levande kulturlandskap. Eventuellt tillkommande bebyggelse kommer att minska det rekreativa värdet.

Buller
Andelen bilar ökar måttligt, men bidrar till ökade störningar. En flytt av Årsta brygga till Vitså brygga kommer att minska störningarna för de boende utmed Årsta havsbadsvägen markant. Om Årsta brygga ligger kvar och om föreslaget hotell/restaurang tillkommer kan bullret öka och leda till att riktvärdena för buller överskrids.

Ekonomiska konsekvenser
Kommunalt vatten och avlopp är en långsiktigt hållbar lösning som bidrar starkt till att höja områdets och tomternas värde. På kort sikt kan dock investeringskostnader för kommunalt vatten och avlopp leda till förhöjda fastighetspriser vilket kan medföra en omsättning av befolkningen i området så att mer resursstarka hushåll flyttar in.

En samordnad bebyggelse och en bevarad karaktär torde generellt sett höja värdet på tomterna. För viss bebyggelse kan dock planförslaget medföra ökade restriktioner och en mindre tillåten boarea. En begränsad boyta innebär i sin tur att andelen småhushåll t ex äldre personer förväntas öka. Det medför att äldreomsorgen kommer att få ökade kostnader på grund av längre och fler resor medan barnomsorgen får lägre kostnader.

Konsekvenser nollalternativ

Befolkning, sociala

Individuella lösningar kan skapa osämja bland befolkningen då tillgången på gemensamma resurser t ex vatten inte räcker åt alla om permanentbosättningen ökar.

I dagsläget råder varierande uppfattningar bland befolkningen om i vilken riktning området bör utvecklas. Vissa vill att området ska bevaras till varje pris i fråga om bebyggelse och vatten och avlopp. Andra vill ha en större byggrätt och fullt utbyggt kommunalt vatten och avlopp. Dessa olika viljeinriktningar splittrar fastighetsägarna och tenderar att skapa två läger. Osäkerheten inför hur området kommer att utvecklas framöver kan minska viljan att underhålla och investera i bebyggelsen och miljön.

Konsekvenser programförslaget

Befolkning, sociala

Gemensamma ytor och mötesplatser ses över och förbättringar föreslås vilka kan leda till ökat folkliv.

Genom att bevara områdets karaktär stärks platsens identitet och status.

Trafiksäkerheten längs Årsta havsbadsvägen ökar och fotgängare och cyklister får därmed lättare att röra sig i området. Bilbehovet vid lokala resor inom området kan därmed minska.

Slutsatser

Viktiga konsekvenser av programförslaget jämfört med nollalternativet är att miljön förbättras genom en långsiktigt hållbar vatten- och avloppslösning samt att områdets karaktär och kulturmiljö bevaras. Andra positiva konsekvenser som programförslaget för med sig är att framkomligheten längs Årsta havsbadsvägen ökar och att förutsättningarna för lokal service förbättras.

Vissa fastighetsägare kan uppleva att planförslaget innebär större restriktioner samt en mindre tillåten boyta medan andra fastighetsägare kan uppleva en ökad trygghet i vetskapen om att områdets karaktär och kulturhistoriska värde bevaras för framtiden. Områdets materiella tillgångar förbättras på lång sikt genom investeringar i allmänna ytor och anläggningar.

Referensmaterial

Årsta havsbad – Dokumentation och inventering av en socialhistoriskt intressant kulturmiljö, Andersson, Kardaetz, Skur och Stålberg, Kulturhistoriska institutionen, Stockholms universitet 2001.

Årsta havsbad – Kulturhistorisk värdering och förslag till skydd för bebyggelsen. Rapport 2001:19, Stockholms läns museum 2001.

Årsta havsbad – Analys av kulturmiljö och förslag till utveckling, Lena Orrberg, Orrberg arkitektkontor 2004.

Kulturhistoriska miljöer, Bengt Lundquist, Gabriele Prenzlau-Enander, Haninge kommun 2003.

Årsta havsbad – VA-utredning. Lars Qvarfordt, Tyréns 2004.

Stockholmsregionens kulturhistoriska miljöer. Regionplane- och trafikkontoret. 1989